

‘Geen massale toevloed te verwachten’

Commissie bepleit instelling cassatiebalie

Er moet een civiele cassatiebalie worden opgericht, waar advocaten staan ingeschreven die op grond van specifieke kennis en ervaring cassatiezaken mogen doen. Toelating tot die cassatiebalie moet geschieden aan de hand van een kwaliteitstoets. Dat staat in het voorstel van de Commissie cassatieadvocatuur.

Het voorstel is midden vorige week uitgebracht aan minister Donner van Justitie. De bewindsman bespreekt het advies binnenkort met de Nederlandse Orde van Advocaten. Daarna komt de bewindsman met een standpunt.

De commissie, onder voorzitterschap van vice-president mr. P. Neleman van de Hoge Raad, werd ingesteld op grond van twee redenen. Enerzijds bestaan er bezwaren tegen de huidige regeling dat advocaten buiten het arrondissement Den Haag op eigen naam geen cassatie kunnen instellen. Anderzijds heeft de Hoge Raad zorgen over ‘het behoud van de kwaliteit van de juridische bijstand in civiele cassatiezaken’. Die is onder meer ingegeven door het verschijnsel ‘postbusadvocaten’ waarbij door advocaten van buiten Den Haag op naam en met medewerking van Haagse advocaten stukken bij de Hoge Raad worden ingediend. Dit heeft volgens de Hoge Raad geleid tot een ‘zekere erosie van de kwaliteit’ van de juridische bijstand in civiele cassatiezaken.

Dat beeld wordt bevestigd door onderzoek onder leden van de civiele kamer van de Hoge Raad, aldus het rapport. Aan de hand van een scoringsformulier gaven de raadsheren in de periode november 2003-februari 2004 een globaal oordeel over de kwaliteit van de cassatiemiddelen. Die was volgens de rechters in dertig procent van de gevallen onder de maat.

EISEN

De commissie formuleert vijf alternatieven voor het huidige stelsel. Het eerste alternatief is dat iedere advocaat civiele zaken bij de Hoge Raad aanhangig kan maken, het tweede een kwaliteitsproject op vrijwillige basis (een specialisatievereniging voor civiele cassatiespecialisten), het derde de cassatiebalie, het vierde alternatief het stellen van specifieke kwaliteits-

eisen in een verordening van de Nederlandse Orde van Advocaten en handhaving door middel van het tuchtrecht, en het vijfde alternatief een numerus fixus met benoeming op basis van kwaliteit.

De commissie kiest voor het derde alternatief. ‘De belangen van kwaliteit aan de zijde van advocaten bij de behandeling van cassatiezaken en het creëren van ruimte voor advocaten buiten Den Haag voor het behandelen van zaken bij de Hoge Raad kunnen, naar het de commissie voorkomt, het best worden verzoend door het invoeren van een “landelijk tableau van cassatieadvocaten”. De bedoeling van het tableau is dat het behandelen van burgerlijke zaken in cassatie zal zijn voorbehouden aan advocaten die op dat tableau zijn ingeschreven. De plaatsing op het tableau vindt slechts plaats indien aan bepaalde eisen wordt voldaan,’ aldus de commissie.

‘Als een curator het slecht doet, wordt hij niet meer benoemd; in de cassatieadvocatuur ligt dat natuurlijk anders’

Die eisen worden door de commissie nader geëxpliciteerd. De advocaat dient ten minste drie jaar praktijkervaring te hebben, hij dient een cursus grondbeginselen en technieken van de cassatieprocedure af te sluiten met een toets en hij moet een minimum aantal cassatiezaken te behandelen. Bij dat laatste opteert de Commissie cassatieadvocatuur voor vier per jaar.

Het toezicht op cursus en toets zou aan een curatorium opgedragen moeten worden, waarbij art. 9d van de Advocatenwet als voorbeeld dient. Daarnaast ligt een onafhankelijke examen- en beroepsinstantie voor de hand, die over voldoende gezag en cassatie-ervaring moet beschikken. Voorzover kwaliteitbevorderende maatregelen in een ruimer verband nodig zijn (cursussen, lezingen) ‘is dat een zaak die vanuit de Nederlandse Orde van Advocaten in nauwe samenwerking met de zich mede daartoe te organiseren cassatieadvocaten moet worden

Hoge Raad

aangepakt. Hulp daarbij vanuit de Hoge Raad en wellicht ook juridische faculteiten is wenselijk,’ aldus de commissie.

Het eerste alternatief, toegang voor iedere advocaat, wordt door de commissie ontraden. ‘Van dit alternatief is een grote toename van kansloze cassatieberoepen te verwachten waarmee noch de rechtszoekende, noch de Hoge Raad, noch maatschappelijk enig maatschappelijk belang gebaat is; integendeel,’ schrijft de commissie. Andere alternatieven zijn volgens de commissie te vrijblijvend, en bieden daardoor onvoldoende garantie voor het verbeteren

van de juridische bijstand in civiele cassatiezaken. De numerus fixus valt af omdat die volgens de commissie slechts een wezenlijke waarborg voor de kwaliteit van de cassatieadvocatuur kan opleveren bij een betrekkelijk gering aantal toegelaten advocaten. 'De beperking van de mededinging die zo'n krap gesloten systeem met zich brengt, blijkt een – volgens de Nederlandse opvattingen over vrije beroepen – onoverkomelijk struikelblok te vormen.'

KOSTEN

Algemeen deken Jeroen Brouwer zegt dat het rapport nader bestudeerd moet worden, maar hij heeft op voorhand enkele vragen. 'Er wordt een gebouw voor de cassatieadvocatuur opgetuigd, maar het is niet duidelijk wie precies waarvoor verantwoordelijk wordt. Ook over de kosten van een en ander wordt weinig tot niets gezegd. Moeten de cassatieadvocaten de kosten voor opleiding en toetsing zelf opbrengen, of is daar ook een rol voor andere partijen weggelegd?'

Verder wil Brouwer nog nadenken over de vijf geschetste alternatieven. 'De redenering ten aanzien van alternatief 1, helemaal vrijgeven van de cassatieadvocatuur, kan ik volgen. De commissie beargumenteert overtuigend dat cassatierechtspraak een specialisme is, en dat specifieke kennis en ervaring in het belang van de cliënt vereist zijn. Duidelijk is echter dat de commissie met alternatief 3 kiest voor het tegenovergestelde: het model van *closed shop*. Dat gaat vrij ver. Alternatief 2, vrijwillige binding aan een specialisatievereniging voor civiele cassatiespecialisten, zit ertussenin, maar kennelijk bestaat er bij de commissie onvoldoende vertrouwen in de werking van de markt. Over dat laatste wil ik mijn gedachten nog eens rustig laten gaan.'

Cassatiespecialist E. Grabandt van Barents & Krans advocaten notarissen kan zich vinden in het rapport, dat hij 'evenwichtig' noemt. Hij heeft echter net als Brouwer een aantal vragen over de praktische invulling van de aanbevelingen. 'Dat geldt in de eerste plaats de toets. Het komt er in praktische zin natuurlijk aan op de vraag hoe hoog of hoe laag de lat wordt gelegd. In de tweede plaats zie ik een probleem bij het vastleggen van de kwantitatieve norm: het aantal cassatiezaken dat men per jaar moet doen. Iemand kan immers tachtig prachtige cassatieadviezen schrijven in een jaar, en slechts in drie gevallen daadwerkelijk in cassatie gaan. Dan ligt doorhaling niet voor de hand.'

Hij is het met de commissie eens dat vrijwillige aansluiting bij een vereniging van civiele cassatiespecialisten (alternatief 2) te vrijblijvend is. 'De commissie constateert terecht dat dat model bij de insolventieadvocaten goed werkt omdat de curator wordt benoemd door de rechtbank. Als die curator het vervolgens slecht doet, dan wordt hij daarna eenvoudigweg niet meer benoemd. In de cassatieadvocatuur ligt dat natuurlijk anders.'

Grabandt verwacht niet dat advocaten uit den lande zich na wijziging van het stelsel massaal op de cassatieadvocatuur zullen werpen. 'Mogelijk dat de grote kantoren in andere steden dan Den Haag straks iemand zullen vrijmaken voor de cassatieadvocatuur. Voor kleinere kantoren is dat, denk ik, niet de moeite waard. Maar het is moeilijk te voorspellen.'

(LW)

Vakantiespreiding

De vakantieperiode is weer geweest en dat is jammer. Ik ga nooit met vakantie in de zomer, dan neem ik waar voor de anderen. Zo verwerf ik zonder zweet of tranen aanzienlijk krediet op de balans van onderlinge grieven en machtsmiddelen. Ik benijd de kantoorgenoten niet zoals zij zich met hun troosteloze partner en onopgevoede kroost in de smoorhitte van zuidelijke vakantieoordn begeven en onveranderlijk aan het einde van hun krachten, zo niet met een maagzweer van de kolere, thuiskomen. En ik kan lekker ontspannen – er is in die maanden meestal geen barst te doen – mij vermaken met hetgeen het toeval brengt.

Op mijn gemak lees ik hele dossiers waarin in of ander onbenullig briefje binnenkomt en maak ik mij vrolijk over de onzinnigheid van het rechtsbedrijf, die mij in eigen zaken nooit zo opvalt maar in die van anderen des te meer. Er melden zich cliënten in de vorm van personen waarvan je het bestaan niet zonder fotografisch bewijs had willen aannemen en die de ronkende verhalen van de nu afwezige partner tijdens de kantoorlunch ernstig logenstraffen. Heerlijk!

Strijk en zet vallen één of twee lijken uit de aan mijn zorg toevertrouwde kast. Die bekijk ik altijd langdurig en aandachtig maar ik laat ze midden in de kamer liggen. Voorzien van een memorandum waarin ik de status van lijk vaststel en een begin van oplossing aandraag, en het dan 'wijs oordelend mij er niet verder mee te bemoeien' of woorden van gelijke huichelachtige strekking. Het vergt vaak grote concentratie en zelftucht om het memo te ontdoen van tekenen van mijn vrolijkheid en opwinding vanwege de ontdekking.

Het leukst is als er een klachtprocedure blijkt te lopen, bij voorkeur met de waargenomene als eiser tegen een collega. Op zo'n moment wil ik wel even deken zijn, iets waar ik de rest van het jaar geen enkele aanvechting toe heb. Zo'n ruzie tussen twee weldoorvoede en zelfgenoegzame tweeverdieners in ogenschouw nemend, krijg je begrip voor de veel bloeddorstiger agressie her en der, in de stad en daarbuiten, tussen lieden die minder bedeed zijn met zelfrespect en welbehagen.

Waarneming heeft aldus iets stichtends. Maar ik ben de eerste om toe te geven dat klachten van en tegen anderen voor mij bovenal de diepste bron van leedvermaak zijn en de leukste lectuur die ik ken.

Als iedereen weer op het nest is teruggekeerd en de schade van mijn toegang tot hun geheimen heeft opgenomen, loert er in de eerste weken, naast luist tot echtscheiding en infanticide, in hun ogen ook angst en haat jegens mij, de waarnemer die achter de façade heeft kunnen kijken.

Om de sfeer niet nodeloos te belasten ga ik dan in september weg. De maand waarin alle mannen die eerder nog twijfelden, definitief voor hun vriendin kiezen en waarin de managerskaste zijn aan het strand en onder invloed van zout en zon volgesproken *tapejes* met briljante ideeën in de praktijk wil brengen, en dus de pleuris uitbreekt op het kantoor. De kast met lijken gaat op slot.

Doei!!!

(Deze tekst van BalieBreed werd eerder gepubliceerd in *Advocatenblad* 1996-17.)